

Bérmertelen levelek el nem fogadtak

Előzetési árak:
Helyben készült levél, vagy
vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 7 frt — kr
Félévre 4 — 12
Negyedévre . . . 1 — 15
Hátréla egész évre 20 frank.

Egész évre 25 fr. a kapható
a közönségben a Csejcs Gáspár
sz. lelkészlelkészijában

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassómezei választmányának és a Brassói Magyar Polgári Körnek

hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztési iroda

Brassó, Kolostor-utca 26. szám alatt.

hová a lap szelvény részét illető közlemények küldendők.

A szerkesztési feladás:

F E D E R A L M O S.

Kiadás: VISSZA 200 példány

Hirdetéseket befogad a kiadó-hivatalban

Hirdetési díja:

4 hasabon gimnázium vagy
annak helyén 5 kr. Nagyból és
közönségi hirdetéseknek kedvez-
mény. Minden egyes hirdeté-
snek van már költő 30 kr.
bátyogástól kezdődik

Kitűltet: közlemény 10 kr.
Hirdetési és kitűltetési díj
előre értesítendő

A lap kiadó-hivatala:

Brassó, Kolostor-utca 26. sz. a.

Idő küldendő az előfizetői pénzek és hirdetések díjai

Néprajzi viszonyok a keleti határszélén.

Magyar társadalmi életünk újabb időben kétségkívül lendületnek indult városunkban. Azon szűk mederből, melyben hajdan csak a felekezetihozatali név kötevé, áldásának kiadást a magyar államiság hatása által egyeteket és társulatokat létesített, melyek nemcsak szellemileg állítottak bennünket a velünk egykorú lakó nemzetiségekkel egy sorba, hanem kultúrára névelést befolyást is engedtek.

Öröndöztes jelszavát konstatahatók, hogy nyelvünk és irodalmunk ismerete mindinkább terjedt, a koloncson megismerés, koloncson tisztelgetés és méltányos türelmet énközöl a magyar, szász és román ajkúak között.

Megvetette pedig ennek alapját első sorban a közigazgatás egészséges fejlődése 1876 óta.

Továbbfejlesztette a koloncson egyet-értést az általi supremacia folyton szem előtt tartása mellett gr. Bethlen András szellemiértelmei fejlődése és áldozatkész- és hivatala helyre a partitv. csejcs meg-egyes mellett nemzeti terjeszkedésnek erőfeszényen folytatási és befejezési a mi magunk higgadt magatartása.

De tényekkel állunk szemben, melyeket méltányolunk kell, hogy saját társadalmi viszonyaink kivételét által azokat csejcsviszonyok képeket képeznek. Értjük első sorban szász testvéreink intelligens állását,

vagyonosságát és közéleti szervezkedését; második sorban pedig román polgáraitólak egyetértő, szívós haladást a közigazgatás terén.

A szász iskolák konzervatív állása, nem tekintve, hogy a magyaros szellemnek a középiskolai törvény érvényesítése óta némi engedélyt tettek, szerencsésen kikerülte a problematizálás hátrányait, melyek a magyar tanodáknak Eötvös óta immár a 4-ik tantörv. kétes gyomol-csöztetés által megközelítően kellett. Nálunk örösi a tananyag, minckor követ-nyem a tanulókat túlterhelte. Ellenben a szászok tanodaszere szem előtt tartja azt a józan elv: „Non multa, sed multum!”

Azért iskoláinknak szelleme nem annyira elméleti, mint inkább gyakorlati és az élet-re és társadalmára kihat. Innen az a ra-gaszkodás és pótás, melylyel a szász-pol-gár iskolái iránt viselkedik. De van a szász intelligenciának egy másik hatáskör a-póloja: az egyház, melynek tekintélye szava nemcsak erkölcsi tanít, hanem nemzeti-legű nevel, egyet a vallásos hivatást a politikai törekvessel egybekötö.

Nem kisnyelődő e tekintetben a falusi szász papok tudencziossága társadalmi működése. Papszáron volt alkalmunk látni, hogy a delatúni isteni tisztelgeté kap-csalatosan a felsorolt ifjúsággal a kispap az egész hét nevezetesebb politikai ese-ményeit népszerűen megismertette. A szász nemzeti viszonyokhoz mérte beha-lagot méltatta. Mi találjuk ezt Székely-földön?

A mi pedig a vagyonosságot illeti, a takarékságon és szorgalom kívül szász testvéreinket a racionális munka-beosztás és közrend egyetműs titelű ki. Mig csángó közegökben a csordahajítás csak reggel 7 órakor vanzi kezdődött, ad-dig a szász gazda már 2 órakor talpon van; marhatenyésztése és mezőgazdasága azért virágzik.

Csángó vérszínűek, még a vete m é-g-ter-melés is, és igen hanyagolva; így, hogy a Romániaival szűk, hacsak bizo-sító kereskedése eddigileg felismerete őket a terhebbes munka alól, — de mi lesz ezután? Fakerekedések szemlémátot-csökken, az így korántsem tér meg inyavny, hogy igaz a kultúresemény tartott faragászati iskola is elterveszté köztük hi-vatását

A mi pedig a közéleti szervezkertet illeti, nélkülöl a széleskörű a vezetőköt. A szász közélet lelkészben papjával, hi-vatásukon ontelölön lelkészben tanítójával, intelligens legröjnye és tekintélye bíráljával nem találkoznak a Székelyföldön sehol. Keresztényfalván még nem jár emberlen-gyűlésre, azó semmiféle végrehajt, míg csángó testvéreinket partikédő terateszte kiforgatja minden vagyunkból.

Nem említre, hogy 1848. előtt Brassó-ban még három alós hatáslajdónos léte-zett a belvárosban, míg ma 68-an fölül lehetnek, — szombethölde tunk fel a román elem befolyása a kommunizási gyű-lesésekben. És a miénk? . . .

De van a vidéki román lakos-ságnak egy meglehető gőpczintja: az „Al-bina”-bank, melynek befolyása az egész Székelyföldre kihat. A helyett, hogy mi magyarosítottunk, sajnosnak kell nézünk, miképp előmozdítotték el a görög vallású tisztá székesélyes egész keleten. S míg a román elem számarányt gyarapodik, addig csángóink és székelyeink kivándorlása Romániába mind nagyobb mérvet ölt.

Ennek okait igen jól ismerjük, s u-j-jal tudunk rámutatni a rákérre okozóra. De mi ez alkalomunk csak tényeket állítunk felhozni, s tartózkodunk minden kritikától; tervek és javaslatoknál felülped pedig hatáskörökön kívüli esik.

Ey.

Belföld.

Az igazgatói vés 7 nap alatt letar-gyalatott. Székelyföldön kimutatos tájé-koztatás, melylyel társaság a különben a törvény megismerés tanultatott, társalám meg-egyesítésen részesít az összes partitv. Nyom-ban a tárgyalás befejezése után lejutott a miniszter a foghazukról azó törvényjavaslat-sal, s emelkezteszté tette a maj. 18-iki ülés-t a bűntörv. jogi novella bevezetéséig.

Az országgyűlési szabályozó pártjánk 18-an tartott értekezleten részeslet tárgyalás alól vételezt a vallás- és közoktatási tárca költségvetését. Elműk Polgármesteri Prigys elnök Hírományi Károly volt. Felszólalt gyolczán. Gr. Csiky kálmának a vagyon há-szásgébeli gyarmokok polgári anyakönyve-

sabályát meg, addig a villamoknál dezo-oló bírókál átlátára kelt a szívet.

Mennyire ottlora a nagy városok min-den megkapult mára a természet jól őrissi magasztossága előtt?!

Itt megtehet tanulság, hogy az isten kö-pérté teremtett ember mily semmiség magára hagyva, de az is, hogy kezeti forrás az örök erővel, mily magára emelheti magát!

— Az isten sikra, mely minden tét el-töl, a földet megvilágítja lángos vállalkozás, mert az magára teremtett ember a természet alkotó hatáskörében jól visszafogott.

— A blaszt bír Türkisj Elemér egy föl el átlát gondolkodó, tetrvagyó ifjúsá valozott át.

A közönyt, a nagy s legelátalozabb jég-kérgét, a hit, a bizalom, s a tetrvagyó nagy husanekit felvázolt.

A természet egy nyitott könyv, mely hasznú bír, de bizonosít.

— En a nagy tanfolyam egyik szorgalmas tanítványává levék.

E nagy természet sugallta gondolatok la-kaneként egy kerekedő szövege képeket maguknak lekötöben. — En papira tettem azt, — s minden az első sorokban az általam már bá-lyogozott eszmék találatok letetvém egy ép-ülvény. Melynek valkálá téveszt, nagygyál kö-löben válnak.

A kedves olvasó most bizonnyal egy fer-főlkálitán!

— Fru! mind példás, hosszú körök, papázesemes professor létl ébből a könyvem, de szeretetreméltó fiúvol. — No, azt nem

TÁRSASÁG.

Házasság egy nap alatt.

A „Brassó” eredeti társasága — (Polgársága).

II.

— Ez már megis csak borzolat! kiál-tom, földözög vagyva a most olvasott lelet. Oh! — Megia valami angol volna, nem csodálom. De egy budai Spingler barát, egy kolompáros! — Ez — ez — megis csak égbe kúsz!

Ks valóban volt is okom a kiakadásra, a mint az olvasó is mindjárt be fogja látni. Nagybátyám távozta után, midőn banu-lasból magamból tértem, első dolgom volt a 2000 forint szobor gyűjtés.

S azaz az utasítás előtt.

Némi esztendő óta a társulatunk fellelkesíti az a társaság, melylyel vagyoni körülmé-nyeim viszonyozódni kíványszeretnek.

Bonyolított a nemzeti szálada étkérmé-be. Egy asszálból több egy is ismerősdöm tilt hovenen társaság egyemással s a pezsgő üvegökkel.

A mint éssze vőnek, oda rohantak hova- és én pillantottam az asszálból, kezem-ben egy pohár gyöngyözött pezsgővel halgaltam a mindenféle hozam intézők kérdéseket:

Hogy vagy? — Hol voltál? — Miért nem mutatod meg? — Talán szerelmes a köp? — Ah! Valami új — valami nagyon szép — valami piquant után vetted magadt?!

— Etb.

En kiltam a poharamat, aztán egész

higgadsággal milderre csak ezt a két szót választalom:

— Tonkre jutotam.

— Ah! Bah! kiálaltál kacsingva, ez nem elég ok arra, hogy magát egy báro Türkisj a társaságotl visszavonja.

— Meghelt — mondam közönyösen. — A zsebek kiüresedtek — Némely az a helyes.

— Ha nem most azt hiszem egy pár hére zse-remekednek társaságoktól megosztani, — mistán —

— Ah! Ah! valami nem várt örökös! — Valami amerikai nagybáty, —

— Vagyvala az igaz, habár éppen nem amerikai, ellenkezőleg Budán lakik s mostor-egyre nére kolompáros —

— Ha — ha — ha — ha! —

— Ez igaz, — Ma delatúni megjelato-ított. Elmindom, a melyre én bizony 50.000 frt öri jóvedelmé, a melyre én bizonyos feltétl alatt szándék tartótkot. — És én is mindjárt két eser forinot.

— És a feltétel — ?

— Milyen egy ére meg két házassádom. — Quis-cher ondel — kacsingak körben.

Aztán nem szólt semki fölöt az egész tárgyaló, hanem jttunk, ettől folytonosan és 11 óráig ritg életlöt, midőn osszoni kéréndök. — Elmerél! Szóltott meg még gyér-gemerkori barátom és távoli rokonom — ma-radj hátra! Pár szót szeretnék veled válni.

Öt percet működött maradtunk.

— Mit kívánsz, Lajos?

— Csakjégyet. — Egy-két hősre hasz-ka! randídom Erdélybe. — Arra atárik kérl, légy vitáram. — Te még nem láttad

a kis bírócsa országot. Kezsedmetem, hogy meglehetősen amaroztod magad — — —

— aután meg szedelmek csak írtam rólad s ők igen szeretőnek látnak.

— Legyen! — egyezem bele, kis gon-dolkodás után. — Itt Pesten egy is oly unal-mos, — mondhatnám: torbes az élet.

— Milyen merész! — A királyhagyat-lak ki hazára, melynek minden talpalatját földje egy-egy lapot tölt a történelembe.

—

Lajos szólt azon szívélyességg s előző kényeztetéggel fogadtak, mely még csak a patri-archális szokásokat megtartó, régi magy-ariatokra találjóm.

Társaságok, vadászatok, kirándulások egyetműt körül — s én érzem, hogy lelki-leg átközök váltótni.

Valami bírócsa varázsa van a hegyes or-szágunk, mely az embert észrevétlenül más-sá alkotja át.

A benn lakó nép kitartó munkássága, az emberiségnek, mely a városok, falvakban s minden talpalatját használtatja földön az embert rendeltetésének nagyszerű eszméjé megtestesíteti, észrevétlenül szívórt az a fi-gyelmes szemlélőbe, s fölkelte benne a vá-gy a szép, nagy nemes tettekre; mi az itt-ott élők meredező rokon hemajoy, regeszé-lettellemdelőn köröli körül a lelket a mit-lód nagyságig.

Minden léptem a leghatalmasabban ke-zelésnek nyúlhatunk! — S meg az erők ar-ánya, a fokon a különféle fajj megkülé-ri-dő eszeregése nyomozott gondolatainkól

